

**МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ
ДЛЯ ВИКОНАННЯ КОНТРОЛЬНИХ РОБІТ
З ДИСЦИПЛІНИ “СТРАХУВАННЯ”
СТУДЕНТАМИ ЗАОЧНОЇ ФОРМИ НАВЧАННЯ**

Згідно з планом підготовки фахівців зі спеціальностей 6.030509 «Облік і аудит» студенти заочної форми навчання повинні прослухати курс лекцій, взяти участь у практичних (семінарських) заняттях, у визначені строки підготувати та захистити контрольні роботи та здати залік з дисципліни “Страховання”.

Контрольна робота складається з чотирьох питань: три питання охоплюють теорію страхування, четверте питання представлене у вигляді задачі з тим, щоб перевірити, наскільки грамотно використовуються на практиці засвоєні теоретичні знання.

Питання для написання контрольної роботи студенти обирають з таблиці розподілу завдань за двома останніми цифрами залікової книжки або за порядковим номером у журналі обліку відвідування студентів.

Готуючись до виконання контрольної роботи, студентам необхідно вивчити закони та інші нормативні акти й проаналізувати спеціальну літературу з питань та завдань контрольної роботи. Якщо в зв'язку з виконанням контрольної роботи в студента виникнуть питання, він може звернутися за консультацією до викладачів навчального закладу.

При посиланні в роботі на нормативний акт необхідно вказати, яким органом (органами) він виданий, дату його видання, повну назву, джерело опублікування, номер статті, частину, пункт. Наводячи думки різних авторів, необхідно вказати джерело, прізвище та ініціали автора, точну назву, номер тому, номер видання, місце видання, найменування видавництва, рік видання, сторінки. Усе це зазначається в списку літератури.

Контрольну роботу студент повинен виконати самостійно та зробити висновки, до яких він дійшов, відповідаючи на запропоновані питання.

Виконану роботу студент надсилає до деканату в строки, вказані в навчальних

графіках.

Після реєстрації контрольна робота передається викладачеві, який оцінює її зміст та оформлення і допускає або не допускає роботу до захисту на співбесіді. У випадку, якщо робота не допущена до захисту, вона доопрацьовується і подається разом із недопущеною.

Якщо зміст та оформлення роботи відповідають вимогам, що висуваються до контрольних робіт, викладач допускає її до захисту, про що робить відмітку на титульному листі, підписується і ставить дату перевірки. Якщо робота не відповідає вимогам, викладач не допускає її до захисту, про що також робить відмітку.

У разі недопущення роботи до захисту викладач стисло вказує, з яких причин робота не допущена до захисту. Основні причини недопущення контрольної роботи до захисту:

- робота виконана на підставі такого нормативного матеріалу, який втратив чинність;
- хоча б одне завдання виконане неправильно;
- робота не містить посилань на законодавство України;
- студент виконав роботу не свого варіанта.

Перевірену контрольну роботу викладач повертає в деканат протягом семи днів. Захист по допущеній контрольній роботі проводить викладач, який перевіряє роботу з курсу.

Захист контрольної роботи вимагає від студента чіткого знання навчального матеріалу. Під час захисту викладач повинен упевнитися в самостійності виконання контрольної роботи, визначити рівень розуміння студентом питань, що пропонувалися в контрольній роботі.

ЗАВДАННЯ ДЛЯ КОНТРОЛЬНОЇ РОБОТИ

А. Теоретичні питання:

1. Історичні передумови виникнення страхування.
2. Необхідність страхового захисту та його форми.
3. Суть страхування як економічної категорії та його характерні ознаки.
4. Суб'єкти та об'єкти страхування.
5. Функції страхування.
6. Принципи страхування.
7. Місце і роль страхування в системі грошових відносин.
8. Системи страхування та франшизи.
9. Основні поняття і терміни, що використовуються в страхуванні.
10. Основні підходи до класифікації страхування.
11. Форми страхування, їх спільні ознаки та відмінності.
12. Поняття та економічна суть страхових ризиків.
13. Класифікація ризиків у страхуванні.
14. Оцінка ризиків у страхуванні.
15. Управління страховими ризиками.
16. Становлення та розвиток страхового ринку в Україні.
17. Поняття страхового ринку і його структура.
18. Страхові посередники та їх роль на страховому ринку.
19. Дослідження ринку страхових послуг. Методи вивчення страхового поля.
20. Страхові продукти і порядок їх розробки.
21. Порядок укладання і дії страхового договору.
22. Поняття страхового маркетингу, його функції та основні елементи.
23. Зарубіжний досвід функціонування страхових ринків.
24. Необхідність, мета та значення державного регулювання страхової діяльності.
25. Правове забезпечення страхування.
26. Завдання та функції органів державного нагляду за страховою діяльністю.
27. Ліцензування страхової діяльності та контроль за її проведенням.

28. Українська національна акціонерна страхова компанія «Оранта», її завдання і місце на страховому ринку.
29. Страхові компанії і їх місце та діяльність на страховому ринку.
30. Об'єднання страховиків, їх завдання, функції та місце на страховому ринку.
31. Економічний зміст, необхідність і значення майнового страхування.
32. Основні умови та порядок страхування майна юридичних осіб.
33. Особливості страхування майна сільськогосподарських підприємств.
34. Страхування майна фізичних осіб.
35. Страхування наземного транспорту юридичних і фізичних осіб.
36. Порядок і умови страхування вантажів та багажу.
37. Страхування водного транспорту.
38. Економічний зміст особистого страхування, його основні види і форми.
39. Страхування життя, його види та порядок укладання договорів.
40. Страхування від нещасних випадків, його необхідність та значення.
41. Страхування ренти та пенсій.
42. Медичне страхування.
43. Стан розвитку особистого страхування в Україні.
44. Необхідність, суть і особливості страхування відповідальності.
45. Страхування цивільної відповідальності власників транспортних засобів в Україні.
46. Страхування цивільної відповідальності перевізників.
47. Страхування професійної відповідальності.
48. Особливості проведення екологічного страхування.
49. Ризик у підприємництві та необхідність страхування.
50. Страхування виробничих ризиків.
51. Страхування фінансових ризиків.
52. Страхування комерційних ризиків.
53. Страхування кредитних ризиків та депозитів.
54. Страхування відповідальності позичальника за непогашення кредиту.
55. Структура інвестиційних ризиків.

56. Страхування інвестицій.
57. Система оцінок та методи обмеження ризиків іноземних інвестицій.
58. Страхування ризиків довірчого управління при іпотечному кредитуванні та житловому будівництві.
59. Суть, необхідність та завдання актуарних розрахунків.
60. Склад, структура та методика побудови страхових тарифів з майнового страхування.
61. Види страхових внесків (премій) та їх призначення.
62. Показники актуарних розрахунків, що характеризують фінансову стійкість страхових операцій.
63. Особливості актуарних розрахунків в страхуванні життя.
64. Особливості фінансово-господарської діяльності страховика.
65. Склад та економічний зміст доходів страховика.
66. Склад та економічний зміст витрат страховика.
67. Фінансові результати страховика та особливості їх формування.
68. Система оподаткування страхових компаній.
69. Поняття фінансової надійності страховика.
70. Умови забезпечення платоспроможності страховика.
71. Страхові резерви та порядок їх формування.
72. Оцінка фінансового стану страховика.
73. Основні напрямки фінансової стратегії і планування в страхуванні.
74. Інвестиційна діяльність страхових компаній та формування інвестиційного портфеля.
75. Інвестиційна стратегія як форма прояву диверсифікації страхового портфеля.
76. Основи бізнес-планування страхової діяльності. Структура бізнес-плану страховика.
77. Економічна необхідність, суть та принципи перестрахування.
78. Методи перестрахування.
79. Форми проведення перестраховувальних операцій.
80. Стан і перспективи розвитку перестрахування в Україні.

81. Співстрахування та механізм його застосування в Україні.
82. Необхідність, зміст та структура страхування зовнішньо - економічної діяльності.
83. Класифікація зовнішньоекономічних ризиків у страхуванні.
84. Страхування вантажів у міжнародних перевезеннях.
85. Страхування валютних ризиків.
86. Страхування біржових ризиків.
87. Страхування вантажів, що перевозяться морським судном.
88. Обов'язкове авіаційне страхування.
89. Космічне страхування.
90. Страхування в туристичному бізнесі.

Б. Практичні завдання:

1. Страхова компанія уклала договір з виробничим підприємством на добровільне медичне страхування 250 працівників. Середня вартість обслуговування в поліклініках, з якими медична страхова компанія має договір, складає 200 грн. на одного застрахованого за рік. Ймовірність госпіталізації – 25%, середня вартість лікування одного хворого в стаціонарах, з якими страхова компанія має договір, становить 650 грн. Накладні витрати медичної страхової компанії на проведення страхування з розрахунку на одного застрахованого становлять в середньому 45 грн., запланований прибуток – 20%. Розрахувати річний страховий внесок виробничого підприємства на медичне страхування 250 працівників.
2. Фермерське господарство застрахувало врожай зернових на площі 300 га. Протягом останніх 5 років врожайність зернових на цій площі становила 35, 38, 32, 38, 36 ц / га. Ціна 1 ц зерна, погоджена зі страховиком, становить 45 грн. Страховий тариф 8 %. Визначити вартість врожаю, страхову суму та суму страхових платежів.
3. Розрахувати страховий внесок, який автотранспортне підприємство повинно сплатити на рік страховій компанії за страхування водіїв від нещасних випадків

за умови, що на підприємстві працювали водії зі стажем: до 1 року – 15 осіб, від 2 до 5 – 25 осіб, від 5 до 10 – 10 осіб, більше 10 років – 15 осіб. Страхова сума на кожного водія складає 10,5 тис. грн. Тарифні ставки залежно від стажу водія:

Стаж водія, років	Тариф, %	Кількість водіїв
до 1 року	3,5	15
від 1 до 5 років	3,1	25
від 5 до 10 років	2,6	10
понад 10 років	2,3	15

4. Страхова компанія уклала договір страхування урожаю пшениці сільськогосподарського підприємства «Барвінок», за яким зобов'язується відшкодувати збитки, яких зазнає підприємство від недоотримання урожаю, в розмірі 70%. Середня врожайність за 5 останніх років становить 20 ц / га, площа посіву пшениці – 200 га, фактична врожайність пшениці склала 18 ц / га, закупівельна ціна 1 ц пшениці становить 65 грн. Визначити розмір збитків і страхового відшкодування, яке повинно отримати сільськогосподарське підприємство.
5. Договором добровільного страхування цивільної відповідальності автовласника встановлено ліміт на один страховий випадок у розмірі 5000 грн. У результаті страхового випадку нанесено шкоди 3 особам: першій – на суму 6000 грн.; другій – на суму 3000 грн.; третій – на суму 5000 грн. Визначити розмір виплат кожній постраждалій особі.
6. Громадянин К. застрахував автомобіль вартістю 15 тис. грн. одночасно в трьох страхових компаніях, причому в 1-й страховій компанії на суму 10 тис. грн., в 2-й - на суму 5 тис. грн., в 3-й – на суму 5 тис. грн. У результаті ДТП автомобіль було знищене. Визначити, в якому розмірі кожний страховик здійснить виплату страхового відшкодування страхувальнику.
7. Позичальник із закінченням терміну страхування не повернув банку ні боргу, ні відсотків за користування кредитом. Сума кредиту дорівнює 100 тис. грн. Строк користування кредитом - 3 місяці. Плата за кредит – 24 % річних. Відповідальність страховика становить 80 %. Визначити розмір заборгованості та страхового відшкодування.

8. Громадянин А. застрахував будинок від вогневих ризиків одночасно в трьох страхових компаніях. Будинок оцінено в 120 тис. грн.. Збитки складають 95 тис. грн.:

Показники	Страхова компанія № 1	Страхова компанія № 2	Страхова компанія № 3
Сума збитків, тис. грн..	45	25	25
Страхова виплата	?	?	?

Розрахувати розмір страхових виплат громадянину А. кожною страховою компанією.

9. Мале підприємство уклало договір страхування інвестицій зі страховою компанією на суму 50 тис. грн. Внаслідок недостатньої обґрунтованості бізнес-плану інвестиційного проекту мале підприємство зазнало збитків в сумі 40 тис. грн. Визначити розмір страхового відшкодування та страхового платежу, за умови, що страховий тариф дорівнює 8,6 %.
10. Портфель страховика містить три категорії ризиків на суми 200, 400, 600 тис. ум. од. Квота – 20 %. Яким буде власне утримання цедента та участь перестраховика за трьома категоріями ризиків?
11. За договором ексцедента збитковості відповідальність перестраховальника встановлена на рівні 105 - 135 %. За рік збитковість склала 140 %. Визначити рівень покриття для перестраховика і цедента.
12. Розрахувати нормативний запас платоспроможності страхової компанії, якщо страхові виплати за поточний рік склали 350 тис. грн., в тому числі компенсовано перестраховиками - 90 тис. грн. Сума надходжень страхових премій - 500 тис. грн., перестраховиками сплачено – 75 тис. грн.
13. Розрахувати брутто-ставку зі страхування життя, якщо експертна оцінка ймовірності настання страхового випадку дорівнює 0,04; середня страхова сума-70 тис. грн.; страхове покриття при настанні страхового випадку-50 тис. грн.; кількість договорів-100; ймовірність не перевищення ймовірних відшкодувань над страховими внесками-0,95; частка навантаження в структурі страхового тарифу-15%.
14. За звітний період страхова компанія має такі дані: страхові премії (всього) - 256

- тис. грн., страхової премії, передані перестраховикам - 96 тис. грн., зниження резерву незаробленої премії - 15,6 тис. грн., оплачені збитки (всього) - 121,4 тис. грн., частка перестраховиків в оплаті збитків - 25,9 тис. грн., зниження резерву збитків - 54,3 тис. грн., відрахування до резерву превентивних заходів - 14,3 тис. грн., витрати на ведення страхових операцій - 35,6 тис. грн. Визначити результат від страхових операцій, рентабельність страхових операцій, рівень виплат.
15. Визначити фінансову стійкість через недостатність коштів за страховими компаніями «А» та «Б», якщо: у страхової компанії «А» страховий портфель складається з 720 договорів, а у страхової компанії «Б» - з 329; у страхової компанії «А» середня тарифна ставка складає 2,0 грн. зі 100 грн. страхової суми, а у страхової компанії «Б» - 2,8 грн. зі 100 грн. страхової суми.
16. Визначити рівень виплат і дати оцінку збитковості (вигідності) наступних видів страхування: за добровільним страхуванням майна юридичних осіб страхові виплати склали 120530 грн., сума страхових премій - 570211 грн., нетто-ставка - 1,8 грн., брутто-ставка - 2,3 грн. із 100 грн. страхової суми; за добровільним страхуванням майна фізичних осіб страхові виплати склали 94050 грн., сума страхових премій - 110230 грн., нетто-ставка - 2,4 грн., брутто-ставка - 3,2 грн. із 100 грн. страхової суми.
17. Страховою компанією 1 липня 2008 року укладено договір страхування майна на строк до 1 червня 2009 року. Страхова сума становить 800 тис. грн., страховий тариф - 4,5%. Визначити резерв незаробленої премії на 1 січня 2009 р.
18. Страхова компанія 1 вересня поточного року уклала договір страхування майна на строк до 1 травня наступного року. Страхова сума - 300 тис. грн., страховий тариф - 2,2 %. Комісійна винагорода страховому агенту - 6%, відрахування у резерв превентивних заходів - 5%. Визначити резерв незаробленої премії на 1 січня наступного року.
19. Ексцедент складає трикратну суму власного утримання (3 лінії), власне утримання - 1 тис. грн. Відповідальність перестраховика обмежена сумою 3

- тис. грн. Визначити відповідальність перестраховика за договором страхування зі страховою сумою: а) 3 тис. грн.; б) 4 тис. грн.; в) 5 тис. грн.
20. У договорі квотного перестраховання частка перестраховика складає 20% за кожним ризиком даного виду, але не більш 200 тис. грн.. за кожним страховим випадком. Страховик (цедент, перестраховальник) прийняв на страхування три ризики: 700, 900 та 1 млн. 500 тис. грн. За всіма трьома ризиками відбулися страхові випадки, які спричинили повне знищення об'єктів. Визначити, яку суму сплатить перестраховик цеденту.
21. Страхова оцінка виробничого приміщення 15 млн. грн. П'ять страхових компаній укладають договір співстрахування та розподіляють відповідальність між собою таким чином: перша бере 10%, друга - 20%, третя - 25%, четверта - 25%, п'ята - 20%. Визначити: 1) розмір страхових платежів, які отримає кожна зі страхових компаній, якщо страховий тариф становить 0,7%; 2) суму страхового відшкодування, що виплачується кожним страховиком, якщо збиток становить 9,7 млн. грн.
22. Страховик надає послуги з укладання та обслуговування договорів страхування майна юридичних осіб. Відомі такі дані: вірогідність настання страхового випадку - 0,03; кількість укладених договорів страхування - 1150; середня страхова сума - 105 тис. грн.; середнє страхове відшкодування - 48 тис. грн.; питома вага навантаження в структурі страхового тарифу - 25%. Визначити розмір страхового внеску страхувальника за умови встановленої гарантії безпеки 0,95 та страхової суми 90 тис. грн.
23. Збитковість страхової суми за 5 років по страхуванню від нещасних випадків у страховій компанії така: 1 рік - 2,0%; 2 рік - 2,3%; 3 рік - 1,6%; 4 рік - 2,9%; 5 рік - 3,0%. Визначити розмір страхового внеску шляхом прогнозу на основі лінійного тренду, якщо гарантія безпеки становить 0,9, частка навантаження в структурі тарифу 20%, а страхова сума 1 млн. грн.
24. Страховик укладає договори зі страхування від нещасних випадків. Вірогідність настання ризику - 0,05. Середня страхова сума - 300 тис. грн., а середнє страхове забезпечення - 100 тис. грн. Кількість договорів страхування -

5000. Частка навантаження в структурі брутто-ставки - 30%. Середній розмір страхового забезпечення - 50 тис. грн. Визначити розмір страхового внеску страхувальника при встановленій гарантії безпеки 0,95 ($\alpha = 1,645$), якщо страхова сума складає 180 тис. грн.

25. Визначити страховий платіж по страхуванню автотранспортних засобів, якщо вірогідність настання страхового випадку - 0,03; середня страхова сума - 35 тис. грн.; середнє страхове забезпечення - 10 тис. грн.; питома вага навантаження в структурі страхового тарифу - 30 %; кількість договорів страхування, які планується укласти - 1500; середнє квадратичне відхилення страхового забезпечення - 3 тис. грн.; гарантія безпеки - 0,95; страхова сума - 12 тис. грн.

26. Визначити страховий платіж за страхуванням врожаю сільськогосподарської культури, якщо збитковість страхової суми за 1 рік - 4,1 %; 2 рік - 5,0 %; 3 рік - 4,5 %; 4 рік - 4,8 %; 5 рік - 5,5 %; вірогідність, за якої зібраних внесків вистачить на виплати страхових відшкодувань - 0,954; навантаження в структурі брутто-ставки складає 29 %; страхова сума - 210 тис. грн.

27. Визначити страховий платіж за страхуванням вантажів, якщо середня страхова сума - 120 тис. грн.; середнє страхове відшкодування - 87 тис. грн.; вірогідність настання страхового випадку - 0,02; кількість договорів страхування, які планується укласти - 210; гарантія безпеки - 0,98; частка навантаження в брутто-ставці - 31%; страхова сума - 105 тис. грн.

28. Визначити розмір страхового платежу за добровільним страхуванням домашніх тварин, якщо збитковість страхової суми: 1 рік - 1,1 %; 2 рік - 1,6 %; 3 рік - 1,5 %; 4 рік - 1,9 %; 5 рік - 2,1 %; вірогідність, з якою зібраних внесків вистачить на виплати страхових відшкодувань - 0,9876; питома вага навантаження в структурі брутто-ставки - 27%; страхова сума складає 1 тис. грн.

29. Акціонерне товариство застрахувало у страховій компанії отриманий від комерційного банку кредит в сумі 55 тис. грн. на строк 6 місяців. Плата за користування кредитом - 15%. Межа відповідальності страховика - 80%. Позичальник після закінчення терміну дії кредитного договору не повернув

банку ні боргу, ні процентів за користування кредитом. Розрахувати суму страхових платежів і страхового відшкодування за договором страхування відповідальності позичальника за непогашення кредиту.

30. Товариство застрахувало у страховій компанії отриманий від банку кредит в сумі 120 тис. грн. на строк 1 рік. Плата за користування кредитом - 18 %. Межа відповідальності страховика - 75%. Після закінчення терміну дії кредитного договору товариство не повернуло банку ні боргу, ні процентів за користування кредитом. Розрахувати суму страхових платежів і страхового відшкодування за договором страхування

Розподіл теоретичних питань та практичних завдань
для написання контрольної роботи:

Передостання цифра шифру	Остання цифра номера залікової книжки студента									
	0	1	2	3	4	5	6	7	8	9
0	1,31,90, (1)	2,32,89, (2)	3,33,88, (3)	4,34,87, (4)	5,35,86, (5)	6,36,85, (6)	7,37,84, (7)	8,38,83, (8)	9,39,82, (9)	10,40,81, (10)
1	11,41,80, (11)	12,42,79, (12)	13,43,78, (13)	14,44,77, (14)	15,45,76, (15)	16,46,75, (16)	17,47,74, (17)	18,48,73, (18)	19,49,72, (19)	20,50,71, (20)
2	21,51,70, (21)	22,52,69, (22)	23,53,68, (23)	24,54,67, (24)	25,55,66, (25)	26,56,65, (26)	27,57,64, (27)	28,58,63, (28)	29,59,62, (29)	30,60,61, (30)
3	30,44,67, (30)	29,32,66, (23)	28,33,64, (29)	27,57,63, (22)	26,58,62, (27)	25,36,69, (21)	24,37,65, (28)	23,38,62, (20)	22,39,63, (14)	21,40,64, (1)
4	11,45,61, (1)	12,51,67, (7)	13,57,73, (13)	14,33,72, (19)	15,39,79, (25)	16,45,85, (1)	17,51,90, (7)	18,57,84, (13)	19,33,78, (24)	20,39,72, (25)
5	10,46,62, (3)	9,52,68, (8)	8,58,74, (14)	7,34,73, (20)	6,40,80, (26)	5,46,86, (2)	4,52,89, (8)	3,58,83, (14)	2,34,77, (19)	1,40,71, (26)
6	1,47,63, (2)	2,53,69, (9)	3,59,75, (15)	4,35,74, (21)	5,41,81, (27)	6,47,87, (3)	7,53,88, (9)	8,59,82, (15)	9,35,76, (20)	10,41,70, (27)
7	11,48,64, (4)	12,54,70, (10)	13,60,76, (16)	14,36,75, (22)	15,42,82, (28)	16,48,88, (4)	17,54,87, (10)	18,60,81, (16)	19,36,75, (21)	20,42,69, (28)
8	30,49,65, (5)	29,55,71, (11)	28,31,77, (17)	27,37,76, (23)	26,43,83, (29)	25,49,89, (5)	24,55,86, (11)	23,31,80, (17)	22,37,74, (22)	21,43,68, (29)
9	1,50,66, (6)	5,56,72, (12)	10,32,78, (18)	15,38,77, (24)	20,44,84, (30)	25,50,90, (6)	30,56,85, (12)	2,32,79, (18)	6,38,73, (23)	8,44,67, (30)

(...)* - практичні завдання.